

HRVATSKA
GOSPODARSKA
KOMORA

BDP PO STANOVNIKU U NUTS 3 REGIJAMA EU

- Uvod
- Raspon razlika u razvijenosti NUTS 3 regija
- Razvijenost NUTS 3 regija tijekom godina
- Hrvatske NUTS 3 regije
- Hrvatske NUTS 3 regije i COVID-19
- Zaključak

IZDAVAČ

Hrvatska gospodarska komora

ZA IZDAVAČA

dr. sc. Luka Burilović

PRIPREMIO

Sektor za financijske institucije i ekonomske analize

Odjel za makroekonomske analize

tel.: +385 (0)1 4828 373

fax: +385 (0)1 4561 535

e-mail: makroekonomija@hgk.hr

web: hgk.hr

SADRŽAJ

■ Uvod.....	4
■ Raspon razlika u razvijenosti NUTS 3 regija.....	5
■ Razvijenost NUTS 3 regija tijekom godina.....	8
■ Hrvatske NUTS 3 regije.....	9
■ Hrvatske NUTS 3 regije i COVID-19.....	11
■ Zaključak.....	12

1 | UVOD

Republika Hrvatska administrativno je podijeljena na 20 županija i Grad Zagreb (koji ima status glavnoga grada i županije). Hrvatske županije ujedno su i NUTS 3 regije EU, kojih je u EU28 bilo 1.348.

Među spomenutim hrvatskim, ali i europskim NUTS 3 regijama postoje velike razlike u gospodarskoj razvijenosti, što je u ovoj analizi prikazano pomoću BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći (SKM, tj. engleski PPS predstavlja umjetnu valutnu jedinicu kojom se eliminiraju razlike između razine cijena među zemljama EU). To je relativno objektivan pokazatelj jer uzima bruto domaći proizvod (pokazuje vrijednost finalnih dobara i usluga proizvedenih tijekom jedne godine) koji se stavlja u odnos s brojem stanovnika kako bi se dobila objektivnija slika gospodarske razvijenosti, a radi što bolje usporedbe s regijama svih zemalja EU, u odnos je uzet i standard kupovne moći. Konkretno, riječ je o podacima koji su objavljeni u ožujku 2020. godine i uključuju 1.245 NUTS 3 regija EU28 (posljednji dostupni podaci za 2017. godinu ne obuhvaćaju 101 francusku i dvije irske NUTS 3 regije). Pri usporedbi najnovijih podataka s onima iz 2008. godine korišteni su podaci 1.172 NUTS 3 regije.

Ravnomjeran regionalni gospodarski razvoj jedan je od temelja gospodarskoga razvoja na razini cijele države, no u Hrvatskoj postoje velike razlike u gospodarskoj razvijenosti županija. Naime, Grad Zagreb je, kao najrazvijenija hrvatska županija, u 2017. godini imao 3,2 puta veći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći (prema omjerima indeksa EU28=100 3,3 puta) u odnosu na najmanje razvijenu Virovitičko-podravsku županiju. Promatrano po zemljama EU28, uočljivo je da postoje zemlje i s većim razlikama u gospodarskoj razvijenosti NUTS 3 regija. Uz velike regionalne razlike, u 2017. godini zabilježen je nominalan rast BDP-a u svim hrvatskim županijama u odnosu na 2016. godinu, što je prvi takav slučaj još od 2008. godine. Podaci za 2018. i 2019. godinu dostupni su samo na nacionalnoj razini, a pokazuju nastavak gospodarskoga rasta. Ipak, snažne negativne posljedice za gospodarstvo Hrvatske i EU28 u ovoj će godini imati poduzete mjere u borbi protiv pandemije uzrokovane bolesti COVID-19 koje su smanjile ponudu i potražnju te će zasigurno i podaci o vrijednosti BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći pokazati pad. Zbog trenutne situacije povećava se broj nezaposlenih u EU28, što će imati određen utjecaj na povratak stanovništva u domicilne zemlje. To će djelomično utjecati i na povećanje broja stanovnika u Hrvatskoj, što će pak u uvjetima smanjene gospodarske aktivnosti imati utjecaj na smanjivanje iskazane vrijednosti BDP-a po stanovniku.

2 | RASPON RAZLIKA U RAZVIJENOSTI NUTS 3 REGIJA

► Razlike u gospodarskoj razvijenosti NUTS 3 regija EU u 2017. godini

Zemlja	Najrazvijenija NUTS 3 regija	BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći, EU28=100, indeksi	Najmanje razvijena NUTS 3 regija	BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći, EU28=100, indeksi	Koliko je puta najrazvijenija NUTS 3 regija jača od najmanje razvijene (indeks najrazvijenije / indeks najmanje razvijene)
UK	Camden & City of London	1.430	Ards and North Down	47	30,4
Njemačka	Wolfsburg, Kreisfreie Stadt	525	Südwestpfalz	51	10,3
Poljska	Miasto Warszawa	205	Przemyski	36	5,7
Rumunjska	Bucuresti	165	Giurgiu	29	5,7
Francuska*	Hauts-de-Seine	325	Haute-Saône	61	5,3
Mađarska	Budapest	139	Nógrád	30	4,6
Bugarska	Sofia (stolitsa)	106	Silistra	23	4,6
Belgija	Arr. de Bruxelles-Capitale / Arr. van Brussel-Hoofdstad	205	Arr. Thuin	50	4,1
Slovačka	Bratislavský kraj	173	Presovský kraj	43	4,0
Irska	Dublin	262	Border	69	3,8
Nizozemska	Groot-Amsterdam	247	Oost-Groningen	67	3,7
Italija	Milano	183	Caltanissetta	51	3,6
Grčka	Kentrikos Tomeas Athinon	133	Xanthi	39	3,4
Hrvatska	Grad Zagreb	108	Virovitičko-podravska županija	33	3,3
Češka	Hlavní mesto Praha	187	Karlovarský kraj	59	3,2
Latvija	Riga	107	Latgale	34	3,1
Estonija	Põhja-Eesti	114	Kirde-Eesti	43	2,7
Slovenija	Osrednjeslovenska	119	Zasavska	45	2,6
Litva	Vilniaus apskritis	112	Taurages apskritis	44	2,5
Austrija	Salzburg und Umgebung	164	Weinviertel	69	2,4
Danska	Københavns omegn	199	Østsjælland	86	2,3
Portugal	Alentejo Litoral	106	Tâmega e Sousa	47	2,3
Španjolska	Araba/Álava	136	El Hierro	62	2,2
Švedska	Stockholms län	166	Södermanlands län	90	1,8
Finska	Helsinki-Uusimaa	144	Pohjois-Karjala	83	1,7
Malta	Malta	100	Gozo and Comino / Għawdex u Kemmuna	59	1,7

Izvor: Eurostat; izračun: HGK

U tablici se ne nalaze Cipar i Luksemburg jer se te zemlje sastoje od samo jedne NUTS 3 regije. U Francuskoj je Mayotte najslabije razvijena NUTS 3 regija, ali s obzirom na to da je to prekomorski teritorij (između Afrike i Madagaskara), zbog objektivnijeg prikaza nije navedeno u tablici. U Finskoj postoji više od jedne NUTS 3 regije koje su na začelju s istim apsolutnim BDP-om po stanovniku prema standardu kupovne moći, pa je za rangiranje tih regija korišten kriterij kodnog naziva regije. Kada je riječ o Irskoj, za dvije NUTS 3 regije nisu dostupni podaci za 2016. godinu, ali se prema podacima za ranije godine može zaključiti da te regije nisu na krajnjim točkama rangiranja. NUTS 3 regije Malte koje se nalaze u tablici ujedno su i jedine NUTS 3 regije koje postoje na Malti.

*S obzirom na nedostupnost podataka za francuske NUTS 3 regije, u tablici su korišteni podaci za 2016. godinu

Kada se promatra EU28, Ujedinjena Kraljevina i Njemačka svojim se razlikama u gospodarskoj razvijenosti NUTS 3 regija (gospodarski najrazvijenije i najmanje razvijene NUTS 3 regije) još uvijek znatno izdvajaju od ostalih članica EU28. Tako je Camden & City of London NUTS 3 regija 30,4 puta gospodarski razvijenija od Ards and North Down NUTS 3 regije, a Wolfsburg, Kreisfreie Stadt NUTS 3 regija je 10,3 puta gospodarski razvijenija od Südwestpfalz NUTS 3 regije.

Camden & City of London najrazvijenija je NUTS 3 regija Ujedinjene Kraljevine, ali i cijele EU28, koja je u 2017. godini imala 1,330% veći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći od prosjeka EU28. Najjači su dio gospodarstva te NUTS 3 regije financije jer je u 2017. godini 35,9% ukupne bruto dodane vrijednosti te regije generirano u djelatnosti „Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja“, što je očekivano jer se ta regija, među ostalim, sastoji i od poslovnog dijela Londona (Central Business District).

Wolfsburg, Kreisfreie Stadt najrazvijenija je NUTS 3 regija Njemačke i ujedno treća najrazvijenija NUTS 3 regija EU, s BDP-om po stanovniku prema standardu kupovne moći 425% većim od prosjeka EU28. Prerađivačka je industrija sa 74,8% udjela ukupne bruto dodane vrijednosti u 2017. godini bila najvažniji dio gospodarstva te regije. Znatna dio industrije te regije odnosi se na automobilsku industriju s obzirom na to da se u Wolfsburgu nalazi sjedište vrlo poznatoga njemačkog proizvođača automobila (Volkswagen AG).

Ako se izuzmu spomenute zemlje, u ostatku EU bilježe se regionalne razlike u intervalu od 1,7 do 5,7 puta, što Hrvatsku stavlja negdje oko sredine toga intervala. Tako Malta, Finska i Švedska imaju najmanji odnos između najrazvijenije i najmanje razvijene regije. Na Malti se bilježi odnos 1,69 puta, no Malta je karakteristična po tome što ima samo dvije NUTS 3 regije, površinom (kopna) je kudikamo najmanja država članica EU28 te je jedina država EU28 u kojoj najrazvijenija NUTS 3 regija nije iznad prosjeka EU28 (u 2017. godini na razini prosjeka EU28) kada je riječ o BDP-u po stanovniku prema standardu kupovne moći.

Drugi najmanji odnos bilježi se u Finskoj gdje najrazvijenija regija ima BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći 1,73 puta veći od onog u najmanje razvijenoj NUTS 3 regiji. U slučaju Finske to je vrlo dobar pokazatelj jer je takva ravnomjernost regionalnoga razvoja postignuta na velikom prostoru, odnosno Finska je površinom (kopna) peta najveća država EU.

Približan omjer Malte i Finske ima i Švedska u kojoj je najjača NUTS 3 regija 1,9 puta razvijenija od najslabije. Najmanje razvijena NUTS 3 regija u Švedskoj

ujedno je i najrazvijenija regija kada se promatraju najmanje razvijene regije članica EU (prema tom pokazatelju slijedi jedna danska NUTS 3 regija, a zatim jedna finska regija). BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći najslabije švedske NUTS 3 regije veći je u odnosu na 20 hrvatskih županija pojedinačno (jedino Grad Zagreb ima veći promatrani pokazatelj).

Da je Švedska gospodarski visokorazvijena pokazuje i podatak da je 2017. godine imala najveći postotak NUTS 3 regija (71 %, tj. 15 od ukupno 21 regije) koje se nalaze iznad prosječne razvijenosti EU. Prema tome pokazatelju nakon Švedske slijede Danska (64%), Austrija (63%), Nizozemska (58%) i Njemačka (52%). Općenito, najveći broj NUTS 3 regija koje su razvijenije od prosjeka EU, njih 210, ima Njemačka.

Karakteristično je za NUTS 3 regije EU da se u većini zemalja EU najrazvijenija NUTS 3 regija sastoji od glavnoga grada (neke obuhvaćaju samo glavni grad). Iznimke od tog pravila mogu se naći u Njemačkoj, Italiji, Austriji, Španjolskoj i Portugalu.

- **Koliko je puta najrazvijenija gospodarski jača od najmanje razvijene NUTS 3 regije (prema apsolutnim brojkama BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći) u članicama EU28**

Zemlja	UK	Njemačka	Rumunjska	Mađarska	Bugarska	Belgija	Slovačka	Irska	Nizozemska	Italija	Grčka	Hrvatska	Češka	Latvija	Estonija	Slovenija	Litva	Austrija	Danska	Portugal	Španjolska	Švedska	Finska	Malta
Godina																								
2008.	27,3	7,1	5,6	4,9	4,3	4,3	4,1	2,3	3,5	3,6	3,4	3,1	3,1	3,2	2,3	2,4	2,9	2,6	2,0	2,5	2,3	1,9	1,9	1,7
2017.	30,1	10,4	5,7	4,6	4,5	4,1	4,0	3,8	3,7	3,6	3,4	3,2	3,2	3,1	2,7	2,7	2,6	2,4	2,3	2,3	2,2	1,9	1,7	1,7

Izvor: Eurostat; izračun: HGK

Napomena: Francuska i Poljska se ne nalaze u ovoj tablici zbog nedostupnosti podataka za 2008. ili 2017. godnu. Također, Cipar i Luksemburg se ne nalaze u ovoj tablici zbog toga što te zemlje imaju samo jednu NUTS 3 regiju.

Raspon razlika u gospodarskoj razvijenosti NUTS 3 regija unutar članica EU28 u većini članica nije se znatnije mijenjao u posljednjih deset godina. Najveća se promjena (u pravcu povećanja razlike između razvijenosti regija) bilježi u Njemačkoj, Ujedinjenom Kraljevstvu i Irskoj.

3 | RAZVIJENOST NUTS 3 REGIJA TIJEKOM GODINA

Pri usporedbi BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći 2017. i 2008. godine nije moguće analizirati NUTS 3 regije Francuske (riječ je o svim NUTS 3 regijama, njih 101) i Poljske (sve 73 NUTS 3 regije).

Na razini EU28, BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći u 2011. godini prvi je put prešao razinu iz 2008. godine, tj. posljednje pretkrizne godine. Promatrano po NUTS 3 regijama za koje su usporedivi podaci dostupni (1.172 regije) velik broj NUTS 3 regija tu je razinu prešao još i prije, dok kod 32 NUTS 3 regije nije ni došlo do pada ispod razine iz 2008. godine. Ipak, od spomenute 32 NUTS 3 regije, u većini se bilježi silazni trend broja stanovnika, što je imalo utjecaj na iskazivanje vrijednosti BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći. U sedam NUTS 3 regija (četiri belgijske, jedna danska, jedna njemačka i jedna finska), u odnosu na 2008. godinu, kontinuirano se bilježi veća razina BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći i veća razina broja stanovnika. Za njemačku regiju Potsdam, Kreisfreie Stadt nisu dostupni toliko detaljni podaci po djelatnostima kao što je to slučaj s ostalih šest regija. U tri se regije od tih šest uočava da je prerađivačka industrija znatno povećala svoju bruto dodanu vrijednost u 2017. u odnosu na 2008. godinu.

► NUTS 3 regije s kontinuirano većom razinom BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći i stanovništva u odnosu na 2008. godinu

Zemlja	NUTS 3 regija	BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći, 2017./2008. u %	Broj stanovnika, 2017./2008. u %	Djelatnosti (ili grupe djelatnosti) sa znatnim (s obzirom na udio u strukturi) rastom bruto dodane vrijednosti (2017./2008., u %)	
Belgija	Arr. Turnhout	26,9	6,9	C (51%)	K, L, M, N (44,5%)
	Arr. Leuven	29,1	5,6	M, N (104,1%)	O, P, Q (28,2%)
	Arr. Tournai	15,5	3,2	M, N (38,2%)	C (24%)
	Arr. Bastogne	6,5	10,8	C (63,1%)	M, N (41,7%)
Danska	Østsjælland	19,4	6,1	C (31%)	L (45,7%)
Njemačka	Potsdam, Kreisfreie Stadt	19,9	13,9	K, L, M, N (58,8 %)	O, P, Q, R, S, T, U (32,2%)
Finska	Åland	10,4	7,6	L (50,9%)	K (60,7%)

Izvor: Eurostat; izračun: HGK

C – Prerađivačka industrija, K – Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, L – Poslovanje nekretninama, M – Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, N – Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, O – Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje, P – Obrazovanje, Q – Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, R – Umjetnost, zabava i rekreacija, S – Ostale uslužne djelatnosti, T – Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe, U – Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela

Nakon pada u 2009. godini, u 312 NUTS 3 regija više nijednom nije zabilježena manja razina gospodarske razvijenosti u odnosu na onu iz 2008. godine (od 312 regija neke su u određenim godinama imale istu razinu razvijenosti). U 2017.

godini među promatrane 1.172 NUTS 3 regije, bilo je 147 regija kod kojih se još uvijek bilježila niža razina BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći u odnosu na 2008. godinu. Po tom je pokazatelju najlošija Grčka u kojoj samo jedna NUTS 3 regija (Florina) ima taj pokazatelj veći u odnosu na 2008. godinu. Hrvatska je prema toj usporedbi u povoljnoj poziciji jer je u 2017. godini samo u jednoj županiji (Virovitičko-podravska) zabilježena niža razina gospodarske razvijenosti u odnosu na 2008. godinu.

4 | HRVATSKE NUTS 3 REGIJE

► BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći u 2017. godini, EU28 = 100

Rang	Zemlja	NUTS 3 regija	Indeks
1.	UK	Camden & City of London	1.430
2.	UK	Westminster	1016.
3.	DE	Wolfsburg, Kreisfreie Stadt	525
4.	UK	Tower Hamlets	425
5.	DE	Ingolstadt, Kreisfreie Stadt	425
6.	DE	München, Landkreis	340
7.	DE	Schweinfurt, Kreisfreie Stadt	324
8.	DE	Erlangen, Kreisfreie Stadt	290
9.	DE	Frankfurt am Main, Kreisfreie Stadt	290
10.	DE	Coburg, Kreisfreie Stadt	288
322.	HR	Grad Zagreb	108
792.	HR	Istarska	77
818.	HR	Primorsko-goranska	75
941.	HR	Dubrovačko-neretvanska	65
1071.	HR	Varaždinska	53
1085.	HR	Međimurska	52
1097.	HR	Zadarska	51
1107.	HR	Šibensko-kninska	50
1128.	HR	Ličko-senjska	48
1136.	HR	Splitsko-dalmatinska	47
1137.	HR	Zagrebačka	47
1138.	HR	Koprivničko-križevačka	47
1139.	HR	Osječko-baranjska	47
1157.	HR	Karlovačka	45
1178.	HR	Sisačko-moslavačka	43
1192.	HR	Bjelovarsko-bilogorska	41
1202.	HR	Krapinsko-zagorska	40
1214.	HR	Vukovarsko-srijemska	36
1218.	HR	Požeško-slavonska	35
1219.	HR	Brodsko-posavska županija	35
1222.	HR	Virovitičko-podravska	33
1236.	HU	Nógrád	28
1237.	RO	Vaslui	28
1238.	BG	Pleven	27
1239.	BG	Kyustendil	27
1240.	BG	Haskovo	27
1241.	BG	Pernik	25
1242.	BG	Kardzhali	25
1243.	BG	Vidin	24
1244.	BG	Sliven	23
1245.	BG	Siistra	22

Izvor: Eurostat; obrada: HGK

Napomena: rangiranje u ovoj tablici napravljeno je prema 1.245 NUTS 3 regija EU (ukupno ih ima 1.348, ali dvije irske i 101 francuska NUTS 3 regija nisu uvrštene zbog nedostupnosti podataka). Kada dvije ili više NUTS 3 regija ima isti indeks, one se rangiraju prema kriteriju kodnog naziva regije

Posljednje pretkrizne, 2008. godine većina je hrvatskih županija, tj. hrvatskih NUTS 3 regija bila rangirana ispod tisućitog mjesta od ukupno 1.348 NUTS 3

(verzija 2016.) regija EU28. Prema novoj podjeli NUTS 3 regija (verzija 2016.), za znatan broj NUTS 3 regija EU28 nisu dostupni podaci za 2008. godinu, ali prema staroj je NUTS 3 podjeli (verzija 2013.) uočljivo da su 2008. godine tri najlošije rangirane županije bile slavonske županije (od ukupno pet slavonskih županija), koje su bile među 6,4% najlošije rangiranih NUTS 3 regija EU. Deset godina poslije, tj. prema podacima za 2017. godinu, vidljivo je da su hrvatske županije u kontekstu EU28 NUTS 3 regija u nepovoljnijoj situaciji nego što su bile 2008. godine. Tako su se u 2017. godini četiri slavonske županije nalazile među 2,5% najlošije rangiranih NUTS 3 regija EU28.

► BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći u 2008. i 2017. godini, EU28=100

Rang 2017.	NUTS 3 regija	Indeks 2008.	Indeks 2017.
322.	Grad Zagreb	111	108
792.	Istarska	77	77
818	Primorsko-goranska	77	75
941.	Dubrovačko-neretvanska	62	65
1071.	Varaždinska	52	53
1085.	Međimurska	51	52
1097.	Zadarska	54	51
1107.	Šibensko-kninska	47	50
1128.	Ličko-senjska	52	48
1136.	Splitsko-dalmatinska	51	47
1137.	Zagrebačka	48	47
1138.	Koprivničko-križevačka	51	47
1139.	Osječko-baranjska	52	47
1157.	Karlovačka	47	45
1178.	Sisačko-moslavačka	45	43
1192.	Bjelovarsko-bilogorska	44	41
1202.	Krapinsko-zagorska	41	40
1214.	Vukovarsko-srijemska	39	36
1218.	Požeško-slavonska	39	35
1219.	Brodsko-posavska županija	36	35
1222.	Virovitičko-podravska	40	33

Izvor: Eurostat; obrada: HGK

Napomena: rangiranje u ovoj tablici napravljeno je prema 1.245 NUTS 3 regija EU (ukupno ih ima 1.348, ali dvije irske i 101 francuska NUTS 3 regija nisu uvrštene zbog nedostupnosti podataka). Kada dvije ili više NUTS 3 regija ima isti indeks, one se rangiraju prema kriteriju kodnog naziva regije

Prema podacima o BDP-u po stanovniku prema standardu kupovne moći u odnosu na prosjek EU28 za 2017. godinu, vidljiv je pad toga pokazatelja u odnosu na onaj za 2008. godinu u većini županija, izuzev Dubrovačko-

neretvanske, Šibensko-kninske, Varaždinske i Međimurske županije, gdje se bilježi nešto veća razina te Istarske županije, gdje se bilježi ista razina.

Ti su podaci u skladu i s kretanjima BDP-a na nacionalnoj razini. Tako je prema tome podatku vidljiv kontinuirani pad gospodarske aktivnosti u kriznim godinama, odnosno od 2009. do 2014. godine bilježi se kontinuirani pad realnog BDP-a, a od 2015. godine počinje trend njegova rasta.

5 | HRVATSKE NUTS 3 REGIJE I COVID-19

Promatrano prema hrvatskim županijama, broj oboljelih od bolesti COVID-19 u određenoj je mjeri povezan s brojem stanovnika županija.

► Broj zaraženih koronavirusom u hrvatskim županijama, 26. 4. 2020.

Izvor: koronavirus.hr

Tako je zaključno s 26. travnja 2020. godine, najviše slučajeva koronavirusa bilo u Gradu Zagrebu i Splitsko-dalmatinskoj županiji. Zatim slijede županije koje graniče s Gradom Zagrebom, odnosno Zagrebačka i Krapinsko-zagorska županija.

Gospodarska aktivnost će se ponovno pokrenuti ovisno o epidemiološkoj situaciji u pojedinim županijama, pa je tako od 20. travnja 2020. omogućeno kretanje stanovništva unutar pojedine županije bez propusnice.

6 | ZAKLJUČAK

Ova je analiza pokazala da kod NUTS 3 regija članica EU28 tijekom godina ima i vrlo različitih trendova i općenito karakteristika gospodarstava. Izdvojeni su oni pozitivni primjeri koji pokazuju da je moguće imati ravnomjernu gospodarsku razvijenost i na velikom prostoru te da je moguće i tijekom velike gospodarske krize imati rast BDP-a po stanovniku usporedno s rastom broja stanovnika. U dijelu regija koje su prosperirale unatoč gospodarskoj krizi primijećen je znatan utjecaj industrije na razvoj tih regija u kriznim godinama.

Veći je dio razdoblja (2008. – 2017.) koje je promatrano u ovoj analizi Hrvatska imala izrazito naglašenu gospodarsku krizu. Od 2015. godine u Hrvatskoj se bilježe povoljniji gospodarski trendovi, što znači da će i podaci po hrvatskim županijama za 2018. i 2019. godinu pokazati nastavak uzlaznoga trenda BDP-a po stanovniku. Zbog koronavirusa će podaci za 2020. godinu pokazati zaustavljanje toga trenda, s nadom da će to biti privremeno, tj. ograničeno samo na 2020. godinu.

Valja očekivati da ni koronavirus neće znatnije promijeniti velike razlike u gospodarskoj razvijenosti hrvatskih županija, koje se bilježe na malom prostoru (odnosno Hrvatska je prema površini devetnaesta zemlja EU28), stoga je te razlike i dalje potrebno pokušavati smanjiti jer je ravnomjeran regionalni razvoj temelj gospodarskoga razvoja na nacionalnoj razini.

Teško je predvidjeti učinke koronavirusa jer pandemija još uvijek traje, no valja očekivati da će županije Jadranske Hrvatske imati znatne gubitke jer je njihovo gospodarstvo uvelike vezano uz turizam koji bilježi velike minuse. Za Hrvatsku postoje prognoze nekih svjetskih institucija, ali i te su prognoze prilagođene za više scenarija (pesimistični i optimistični). Tako se za Hrvatsku predviđa velik pad BDP-a, a samim time past će i BDP po stanovniku, no to je znatnim dijelom rezultat oštih, ali epidemiološki efikasnih mjera/preporuka ograničavanja kretanja ljudi i odvijanja poslovanja.

KRATICE

BDP	Bruto domaći proizvod
PPS	<i>Purchasing Power Standard</i>
SKM	Standard kupovne moći
EU28	Europska unija od 28 zemalja
HGK	Hrvatska gospodarska komora
NUTS 3	Statističke regije s 150.000 do 800.000 stanovnika
COVID-19	<i>Coronavirus disease 2019</i>
UK	Ujedinjeno Kraljevstvo
DE	Njemačka
HR	Hrvatska
HU	Mađarska
RO	Rumunjska
BG	Bugarska

DJELATNOSTI NKD 2007:

C	Prerađivačka industrija
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja
L	Poslovanje nekretninama
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje
P	Obrazovanje
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
R	Umjetnost, zabava i rekreacija
S	Ostale uslužne djelatnosti
T	Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe
U	Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela

Opće napomene:

Ovu analizu izrađuje i za nju je odgovoran HGK. Informacije, mišljenja, analize i zaključci koji se iznose temelje se na javnim statističkim i ostalim informacijama što potječu iz izvora u čiju se potpunost i točnost HGK pouzdaje, ali za koje ne jamči. Utoliko su informacije, mišljenja, analize i zaključci izneseni u ovoj publikaciji podložni promjenama koje ovise o promjenama izvora informacija te o promjenama koje nastupe od trenutka pisanja teksta do njegova čitanja. Ova publikacija ili njeni dijelovi ne mogu se kopirati ili bilo kako drukčije reproducirati bez navođenja

